

FORGÁCS & KISS ÜGYVÉDI IRODA

ALAPÍTÓK: DR. FORGÁCS JÁNOS, DR. HEVESI GYÖRGY, DR. KISS ELEMÉR, DR. LÁSZLÓ ANDRÁS
1065 Budapest VI. ker. Podmaniczky utca 16.

Dr. Kiss Elemér
ügyvéd

Levélcím: 1399 Budapest 62, Pf. 729.

Tel: 269-2084, 269-2085 Fax: 311-2607

E-Mail: forgacs-kiss@t-online.hu

Karácsony Mihály
főtanácsadó úr részére
Miniszterelnöki Hivatal

Tisztelt Főtanácsadó Úr!

Megbízást kaptam arra, hogy foglaljam össze a szervezetek, valamint a non-profit gazdasági társaságok és a kooperációs társaságnak minősülő egyesülések szabályozásában, működésében fellelhető azonosságokat (hasonlóságokat), valamint különbözőségeket. Ennek az összehasonlításnak adott esetben lehet olyan következménye, hogy a szervezeti joganyagnál esetlegesen hasznosítható, a non-profit szervezeteknél fellelhető specialitásokat a jövőben figyelembe lehessen venni.

A hatályos törvények rendelkezéseinek alapulvételével az összehasonlítást elvégeztem, és ennek alapján a megállapításaimat az alábbiakban foglalom össze:

I.

Non-profit gazdasági társaságok és szervezetek

A. Azonosságok

1. Az azonosságok a szabályozásban minimális mértékben fordulnak elő. A legfőbb azonosság, hogy mind a szervezet, mind a non-profit gazdasági társaság gazdasági szervezet, ez azonban önmagában jelentős következtetések levonására nem alkalmas.
2. Az azonosságok között említhető még, hogy az alapításhoz mindkét gazdasági szervezeti típusnál induló tőkére van szükség. Az induló tőke mértékében már semmiféle azonosság nincs, a szervezeteknél mértékbeli előírás nem található, a gazdasági társaságok két formájánál (Kft, Rt.) viszont van alapítói tőke minimum.

B. Különbözőségek

1. A különbözőségek az alapítás előfeltételét jelentő taglétszámnál érzékelhetők először. A szervezet alapításához hét tag szükséges, míg gazdasági társaság egy

taggal is megalakítható. A taglétszám minimumában már érzékelhető az az alapvető jellegbeli különbség, hogy a szövetkezetnél a tagságnak, mint közösségalkotó tényezőnek is szerepe van, míg gazdasági társaságoknál ennek nincs jelentősége.

2. A szövetkezetek a tagjaik szükségleteinek kielégítését tekintik alapcéljuknak. Ezzel szemben a non-profit gazdasági társaságok valamilyen közcél megvalósításán munkálkodnak.

3. A tevékenység jellegében az a különbség, hogy a szövetkezetek üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására jönnek létre, és ezt végzik annak érdekében, hogy a tagjaik szükségleteit kielégítsék. Ettől eltérően a non-profit gazdasági társaságok csak kiegészítő jelleggel végezhetnek üzletszerű gazdasági tevékenységet.

4. A tevékenység eredményeként képződő nyereség felhasználásában is alapvető különbség van. Szövetkezetek esetén a nyereség a tagoknál csapódik le, részben úgy, hogy kifizetésre kerül, részben pedig a közösségi alapról finanszírozott célok formájában. Ezzel szemben a non-profit gazdasági társaságoknál a nyereség a tagok számára nem osztható fel, az a közcél megvalósítására fordítódik.

5. Döntő eltérés van a tagoknak a működésben való részvételét illetően is. Szövetkezetek esetében alapvető kritérium a tagok részvétele a szövetkezet működésében, életében, e nélkül a szövetkezet nem lenne szövetkezet. A non-profit gazdasági társaságoknál a tag részvétele nem feltétel. Természetesen ez nem zárja ki, hogy a tag valamilyen módon közreműködjön a non-profit gazdasági társaság működésében (akár megbízási jogviszony, akár munkaviszony keretében), de ez nem előírás.

6. Különbség van a felelősség kérdésében is. Miután a szövetkezeti tag részt vesz a szövetkezet tevékenységében, ezért a tevékenységével összefüggésben polgári jogi felelőssége áll fenn. A non-profit gazdasági társaságnál – minthogy itt a működésben való közreműködés nem feltétel – ilyen típusú felelősség nincs.

7. Különbség van a tevékenység ellenőrzésében is általában. Szövetkezet nem működhet felügyelő bizottság, vagy a felügyelő bizottsági szerepet betöltő egy személy működése nélkül, amely testület, vagy személy kötelessége az ügyvezetés szabályszerű működésének ellenőrzése. Non-profit gazdasági társaságnál úgy fogalmazhatunk, hogy a társasági formától függ, hogy van, vagy nincs felügyelő bizottsági tevékenységi körbe tartozó ellenőrzés.

8. Végül fontos különbség, hogy a non-profit gazdasági társaság – bármelyik társasági formában is működik – elérheti, hogy egyúttal közhasznú szervezetté minősítsék. Ehhez természetesen az előbbieken kifejtett feltételeken túl a közhasznú szervezetekre vonatkozó 1997. évi CLVI. törvény előírásainak is eleget kell tennie. Szövetkezetek esetén mindössze a szociális szövetkezetek (és azok egyik külön nevesített formájaként az iskolaszövetkezetek) érhetik el a közhasznúsági minőséget, ha az említett törvény előírásainak eleget tesznek.

II. Egyesülés és szövetkezet

A. Azonosságok

1. A két jogi forma azonos abban, hogy mindkettő jogi személyiséggel bír.
2. Mindkét esetben szükséges induló vagyont biztosítani, ennek mértékére nincs minimum előírás.
3. A szövetkezettel azonosan az egyesülésnél is, alapesetben, "egy tag – egy szavazat" elv érvényesül, de az egyesülés társasági szerződése egyes tagok javára több szavazati jogot is meghatározhat.

B. Különbözőségek

1. Az egyesülés a tagjai által folytatott gazdasági tevékenység előmozdítására jön létre, a szövetkezet pedig a tagjai gazdasági és társadalmi szükségletei kielégítésének elősegítésére. E különbségből adódóan az egyesülés tagsága azok köréből kerülhet ki, akik amelyek valamilyen gazdasági tevékenységet folytatnak (gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók, őstermelők), míg szövetkezetek esetében ez nem előfeltétele a tagságnak.

Természetesen vannak olyan szövetkezetek, (pl. közös beszerzésre, értékesítésre alakuló szövetkezetek) amelyeknél a szövetkezet egyik funkciója a tagok termeléséhez, gazdálkodásához a lehető legkedvezőbb gazdasági feltételeket megteremteni, de a szövetkezetek ennél jóval szélesebb körben fejthetnek ki működést.

2. Lényeges különbség van a működés céljában az alábbi vonatkozásban is: Az egyesülés nem törekszik nyereségre, a működésének eredménye a tagok gazdálkodásában csapódik le. A működési költségeket is a tagok viselik. Ennek ellenére előfordulhat, hogy kialakul valamilyen eredmény, amelynek felosztása a vagyoni hozzájárulás arányában történik.

Ezzel szemben a szövetkezet saját nyereségre törekvő gazdálkodó szervezet, amely a nyereségét több szempont együttes alkalmazásával osztja fel a tagok között (a szövetkezettel való gazdasági együttműködésük arányában; a tagok részjegyei arányában, a közösségi alapba helyezéssel).

3. Az egyesülésben a tagok nem kötelezettek személyes közreműködésre, szemben a szövetkezettel, amely a tagokkal külön-külön megállapodást köt a személyes közreműködésük módozatairól.

4. Az egyesülés zárt gazdasági közösség, míg a szövetkezet a "nyitott tagság" elvén működik, vagyis a megalakulását követően a belépni szándékozókat köteles felvenni tagnak, ha a feltételeket teljesítik.

5. Az egyesülés kizárólagos célja a tagok gazdasági tevékenységének támogatása, mással nem foglalkozik, máshoz nem is rendelkezik gazdasági eszközökkel. A szövetkezet viszont a tagság társadalmi jellegű szükségleteinek kielégítéséhez is segítséget nyújt, amelynek anyagi előfeltételét a közösségi alap képezi.

Habár a szabályokban külön nem szerepel, de következtetésként adódik, hogy az egyesülés inkább a gazdasági tevékenységet folytató jogi személyek szervezete, a szövetkezet pedig inkább a magánszemélyké.

6. Az egyesülés – az eddigiekben említetteken felül – ellátja a tagjai szakmai érdekképviseletét is.

A szövetkezetek esetében kifejezett érdekképviseletről a szabályok nem rendelkeznek, ezt a szerepet a szövetkezetek szövetségének tartják fenn.

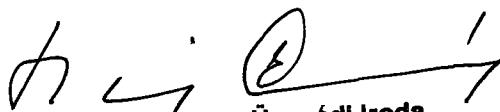
III. JAVASLAT

Az áttekintés kimutatja, hogy a vizsgált gazdasági szervezetek között – a célokat illetően – jelentős különbségek vannak. Az összehasonlításban az azonosságok elhanyagolhatók, a különbözőségek dominánsak.

Az azonosságok és különbözőségek áttekintése során egyetlen olyan tényező merülhet fel, amely megfontolást érdemelhet a szövetkezeti joganyag továbbfejlesztésénél. Ez pedig az a kérdés, hogy célszerű-e vagy másként fogalmazva életszerű-e a szövetkezeteknél általánosságban lehetővé tenni a non-profit jellegét és ebből következően a közhasznúság elérhetőségét. Véleményem szerint erősen megfontolandó ilyen változtatás felvetése, mert egyelőre a szövetkezetek alapításával szemben sok az ellenérv és nehezen tudom elképzelni, hogy a non-profit forma lökést adhatna a szövetkezeti mozgalomnak. Szkeptikus vagyok a tekintetben is, hogy mindenfajta gazdasági társasági formánál (közkereseti társaság, betéti társaság, Kft., Rt.) népszerű lesz a non-profit jelleg alkalmazása.

Budapest, 2008. június 10.

Tisztelettel:

Forgács & Kiss Ügyvédi Iroda
1065 Budapest, Podmaniczky u. 16.
Tel./fax: 269-2024, 269-2085, 311-2607